

In dit nummer

- Jan Klijn: Versterk de communicatiekracht van de verkenningen en balansen
- WOT Natuur & Milieu in 2006
- Natuur in beleidsprocessen

Jan Klijn: Versterk de communicatiekracht van de verkenningen en balansen

Geert van Duinhoven

Onlangs nam Jan Klijn afscheid van zijn werkgever Alterra. Daarmee vertrekt een van de grondleggers van het Natuurplanbureau, inmiddels Milieu- en Natuurplanbureau. Acht balansen en twee verkenningen verder is het tijd voor een evaluatie van deze twee reeksen, vindt de landschapsonderzoeker.

Eens een onderzoeker, altijd een onderzoeker. Jan Klijn heeft nog maar net afscheid genomen van Alterra of zijn antwoord op de eerste vraag luidt al weer dat daar maar eens onderzoek aan gedaan moet worden. Hij wil namelijk zelf ook wel eens weten wat nu eigenlijk de impact is van de acht balansen en twee verkenningen die er sinds 1997 geschreven zijn. Waar is er aantoonbaar iets mee gebeurd,

heeft een van de balansen geleid tot een koerswijziging in het beleid? Ook is Klijn benieuwd hoe de balansen de afgelopen jaren zijn veranderd. Is de toon scherper of milder geworden?

Maar zolang daar geen goed onderzoek aan is gedaan, moet ook Jan Klijn het met indrukken doen. Indrukken over hoe de buitenwereld de

Wot's new is een uitgave van de eenheid WOT Natuur & Milieu, onderdeel van Wageningen UR. Deze Nieuwsbrief bevat informatie over alle wettelijke onderzoekstaken natuur en milieu.

Redactie: Bram ten Cate
WOT Natuur & Milieu
Postbus 47, 6700 AA Wageningen
Tel. (0317) 47 78 44
E-mail: info.wnm@wur.nl
Internet: www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

Abonnement

Aan- of afmelden voor de Nieuwsbrief kan uitsluitend via bovenstaand mailadres. Informatie uit deze Nieuwsbrief mag worden overgenomen mits de bron wordt vermeld.

Nummer 5 van de Nieuwsbrief verschijnt in februari 2006.

Jan Klijn: "Eens een onderzoeker, altijd een onderzoeker."

balansen ontvangt. "Ik merk dat de Natuurbalans veel wordt gebruikt. Heel regelmatig wordt er in andere rapporten naar verwezen. Dat is belangrijk, want dat betekent volgens mij dat de buitenwereld de rapporten serieus neemt en bovendien de informatie betrouwbaar vindt."

State of the union

Wel heeft Klijn de indruk dat de Natuurbalans nu te veel op twee gedachten hinkt. Naast de feitelijke, wetenschappelijke cijfers over de toestand van de natuur, bevat de Natuurbalans tegenwoordig ook altijd extra informatie over een bepaald thema, zoals laatstelijk nog over geld, duinen en rivieren. En Klijn weet niet of dat nu wel een gelukkige keuze is. "Want dan heb je dus twee delen die wel heel erg van karakter verschillen. Dus naast de *state of the union* voor de natuur het thema. Ik vind het wat gekunsteld om behalve de hoofdboodschap zo'n thema uit te werken. Niet dat ik die thema's niet belangrijk vind, maar ik ben bang dat ze wat ondersneeuwen. Dus mijn voorkeur zou dan zijn om regelmatig die cijfers, die *state of the union* uit te geven en daarnaast regelmatig themaonderzoeken. En dan heb je ook meer vrijheid om in te spelen op de actualiteit en meer vrijheid om een geschikte vorm te kiezen dat bij dat thema past. De ene keer is dat misschien een essay, de andere keer een feitelijk onderzoek over een thema."

Vergrijzing

En thema's genoeg om te behandelen, vindt Klijn. Als je de demografische voorspellingen bekijkt, staat er in Nederland heel veel te gebeuren. De vergrijzing zet door, de groep allochtonen wordt relatief steeds groter, de jeugd heeft een ander houding ten opzichte van de natuur. Allemaal onderwerpen om uit te werken volgens Klijn. Het klimaat verandert en wat betekent dat voor het natuurbeleid? Of hoe zit het met de wetten voor natuur? Gaan we alles dichttimmeren in regels en wetten of laten we ook nog ruimte voor de uitvoering van dat beleid? Hoe gaan we om met de maatschappelijke acceptatie van natuur en natuurbeleid?"

Met het beschrijven van dit soort thema's en ze eventueel uitbrengen naast de feitelijke Natuurbalans, is de vergelijking al snel gemaakt met de andere planbureaus. Zeker nu het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) wordt losgeweekt uit het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en een vergelijkbare status krijgt als bijvoorbeeld het Ruimtelijk Planbureau, het Centraal Planbureau en het Sociaal en Cultureel Planbureau. Dat zijn

bureaus die regelmatig in het nieuws zijn met eigen, opzienbarend nieuws en meningen. Zou het goed zijn als het MNP ook die kant op zou gaan? Dus meer met eigenzinnige meningen naar buiten toe gaan?

Doorakkeren

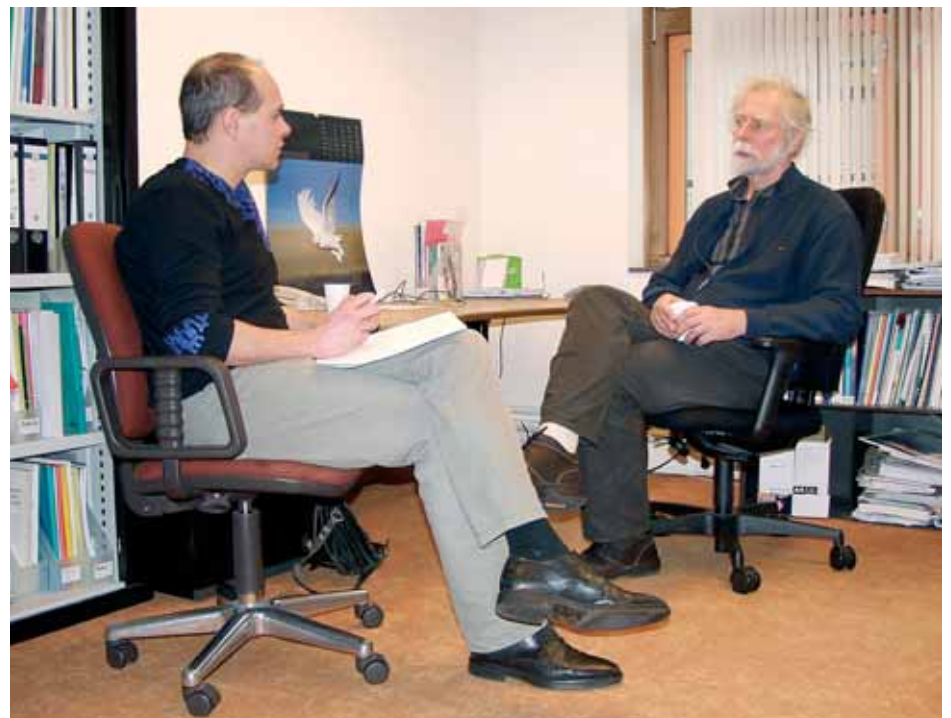
Klijn: "Dat weet ik niet precies. Ik weet niet of daarmee de natuur meer of beter op de politieke agenda zou komen te staan. Ik denk wel dat je de kernboodschap misschien anders zou kunnen gaan verpakken. Dus niet alleen meer de droge cijfers, die ik wel heel erg belangrijk vind, maar wat meer toegeschreven naar andere doelgroepen dan alleen Den Haag. Neem nu de gewone burger in Nederland. Die hoort en leest denk ik veel minder over natuur dan hem lief zou zijn. Er is heel veel mooie natuur in Nederland waar je veel meer over zou kunnen laten zien. Ik zou zeggen, laat dat ook eens zien, laat zien wat daar gebeurt, wat daar verandert, laat de resultaten van het natuurbeleid maar zien aan de mensen in de straat."

Daarnaast denkt Klijn dat het Milieu- en Natuurplanbureau zich de komende jaren meer zal moeten gaan richten op Europa en de provincies. "Ik denk dat het goed is om daar in de Natuurbalans en de verkenningen meer aandacht aan te besteden. De provincies komen zaken tegen waarvan het goed zou zijn als het MNP die eens zou doorakkeren. Niet alleen omdat je dan de vragen van de provincies oplost, maar vooral ook omdat provincies en

gemeenten en NGO's (niet-gouvernementele organisaties) toch weer anders tegen het natuurbeleid aankijken. Dus alleen al om die andere vraagarticulatie zou het goed zijn om de klantenkring, als je daarover mag praten, van het MNP te verbreden."

O ja, de verkenningen

Tekenend misschien wel voor de Natuurverkenningen komen we pas helemaal aan het einde van het gesprek over het onderwerp verkenningen te praten. Erg veel in de belangstelling staan ze niet, erkent Klijn. En hij vindt dat zelf ook niet eens zo heel raar, maar wel erg jammer. "Het zijn nu eenmaal gecompliceerde verhalen en veel mensen vinden het moeilijk om daar de waarde van in te zien. Wat we in feite in de verkenningen doen, is een doorkijk geven via vier mogelijke scenario's. Het probleem is dat het geen verhalen zijn waaruit politici moeten kiezen, of dat het verhalen zijn waarvan er eentje 'waar' is. We schetsen een beeld voor de lange termijn waarmee we mensen uitdagen om er iets mee te gaan doen. We geven mensen in feite mee dat als ze een bepaalde ontwikkeling over dertig jaar willen hebben, dat ze dan nu daarvoor beslissingen moeten maken, dat ze nu gaan bijsturen. Onlangs is de eerste duurzaamheidsverkenning uitgebracht. Prachtig, belangrijk werk maar de impact in de media was nihil, en dat vind ik jammer. Het is een mooie taak voor het Milieu- en Natuurplanbureau om de communicatiekracht van dit soort belangrijke onderzoeken te versterken."

Jan Klijn: "Er is heel veel mooie natuur in Nederland waar je veel meer over zou kunnen laten zien."